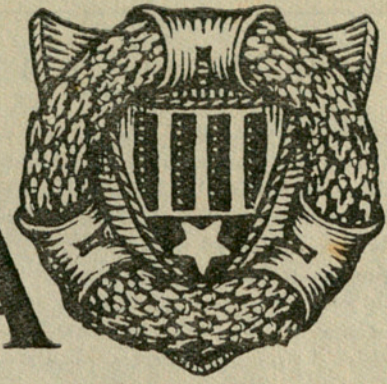

BUTLLETÍ DE L'ESTAT CATALÀ

Any II ★

Publicació bi-mensual de l'Estat Català

★ N.º 6

Catalunya i altres països : 50 cts.

Paris, 1er de Juny de 1925.

Amèrica : 10 centaus.

El clam de la joventut

El to exaltat que s'havia donat darrerament a les propagandes separatistes per part d'uns i d'altres ha situat la joventut de Catalunya en un estat també d'exaltació que ens preocupa.

L'altre dia al·ludíem en aquestes mateixes columnes una mena de tristesa que s'endevina en molts dels nostres joves que es migren de no ésser cridats encara a l'acció que tots sospirem.

Es evident que aquest estat d'esperit ha d'influir en llur vida material i de treball, influint-hi ben sovint en un sentit més aviat desfavorable. Així és natural fins a cert punt. En coses d'una relativa importància, quan un hom fixa la seva atenció en una data que espera, per exemple, en la qual ha de realitzar una acció que interessa la seva vida, no tarda a sentir una mena de relaxament en totes les coses, feines i fins obligacions que no tenen una relació directa amb aquella acció que omple les seves esperances.

— Ja no més manquen tants o quants dies, pensa; no hi fa res que t'hagis refredat en tal o qual cosa; quan hagi passat aquest dia senyalat que esperes, ja tornaràs a emprendre les coses amb més coratge i guanyaràs el temps perdut.

I és amb aquestes idees, que com més s'atança aquella data senyalada, més es va relaxant en el compliment de totes les altres coses.

Si això esdevé en les coses ordinàries de la vida, qué no passarà en aquesta, la més solemne de totes, per la qual passa la joventut de Catalunya?

A la joventut de Catalunya se li ha parlat de plets de dignitat i vol dignificar-se; se li ha parlat d'esclavituts i espera redimir-se; se li ha parlat de guerres ja declarades i espera guanyar-les. I com que la dignitat i la llibertat i la victòria es solen guanyar ben sovint amb la vida, és la vida que tenen preparada i, dintre d'ells, ja sacrificada per assolir-les. I a l'home que interiorment ja ha fet aquest sacrifici, que han d'interessar-li totes les altres coses?

Ja no ens estranyen les cartes que rebem sovint de tants joves i que trenquen el cor. El uns sacrifiquen la promesa fent-la esperar i dalir; els altres no es llisten a tal empresa que els abellia; altres encara, cosa més gran, resten en les amargors i privacions de l'exili, desentenen-se de les amnisties que els són concedides i fins desoïnt la veu de llurs pares que els criden i els enyoron; tots, en una paraula, amb la vida mig en suspens, esperant l'hora.

Les coses vives, les forces en suspens són les més perilloses i les més temibles. El pes d'una palla mateix pot decantar-les pel camí que les faci triomfar i les exalti, que pel camí que les faci perdre i les degeneri.

Fa esglai pensar que aquesta tensió que té malalta la nostra joventut pugui degenerar-se en la pèrdua d'aquesta fe que avui la manté o en un despit que podria portar veritables estralls a la pàtria!

Homes de Catalunya, polítics que amb la vostra veu heu ajudat a promoure aquest sentiment en les joventuts i avui cal·leu; especialment, vosaltres, nacionalistes rics, que amb les vostres prèdiques també hi heu contribuït, què feu? S'ha trucat a la vostra porta i no heu respost. Què es feren de les vostres amenaces a Espanya? Sou prous, perquè amb una part insignificantíssima dels vostres cabdals poguessiu aprofitar aquesta mar que va muntant en revolta. Depen de vosaltres que ço que pot degenerar en un despit orb, es converteixi en la llibertat de Catalunya.

Nacionalistes rics de Catalunya, els joves us demanen armes!

L'entusiasme retíngut i dirigit porta els exercicis a les grans accions; l'exaltació desmesurada crea el desordre i prepara el descoratgement.

El Mariscal BUGEAUD.

Senyals dels temps

Mentre el cop d'Estat del 13 de setembre va produint els seus naturals fruits, es realitza a Catalunya la natural unió dels elements que tenen afinitats. Així veiem com per la força inevitable dels aconteixements els obrers catalans i els separatistes tenen cada dia més contactes ideològics i reals. El separatisme té una forta col·laboració obrerista i avançada i els obrers veuen que només la plena realització dels ideals catalans els donarà aquella llibertat d'acció civil i humana que l'Estat els ha negat i els negarà sempre. De tant en tant se senten persones que es planyen que no hi ha a Catalunya un fort partit d'esquerra, modern, sensible als batecs de l'hora, ple de comprensió davant dels anhels de llibertat del poble. No veuen aquestes persones que aquest partit existeix encara que no tingui secretari, tresorer i vocals. No veuen que aquest partit és el mateix esperit de la Catalunya d'avui.

La producció d'aquest acostament interessantíssim, era al nostre entendre inevitable. La classe obrera és a tot arreu la classe idealista per excel·lència i en el catalanisme separatista hi ha un gruix d'idealisme molt considerable perquè no faci impressió sobre tot home d'ideals. El contacte de colzes podia deixar de produir-se? De cap manera. Es el que s'ha esdevingut normalíssimament. El cop d'Estat — no ens cansarem mai de repetir-ho — té la virtut suprema en l'aclariment que ha produït en l'ambient polític. Els militars per imposar sobre els interessos generals del país els interessos de la casta, se serviren, manipularen la burgesia. La burgesia pel seu cantó trobà en les aspiracions faccioses dels militars el millor camí per fer passar triomfant la seva incapacitat de classe directora. Es donaren la ma. Avui, al cap de vint mesos de militàrada, les coses, per aquest cantó estan com estaven. Potser En Primo no ha complert exactament els tractes. Potser els ha resultat més incapaç i tots plegats han sigut més aprofitadors i més àvidament acaparadors que el que prometeren ésser. El cas és però que la burgesia no es mou ni es mena. La burgesia considera la devastació del país, al menys, com un mal menor. Certament hi ha crisis i fins sembla que comença a baixar la fuga que hom ha pogut observar en l'art de construcció a Barcelona. El cas és que l'aire primitiu i rudimentari de la nostra economia, tan dominada per l'individualisme i pel casolanisme pot retardar l'entrada de la producció en un estat agònic. I els militars fent servir el vell adagi que diu que qui calla atorga, continuen governant i convertint la més noble funció humana en l'ofici de lladre de camí ral.

Res havia de privar que aquests contactes es produïssin. Tenen massa golafreteria, massa poc sentit polític per veure més enllà del nas. No saben que una dictadura és més fàcil de portar-la que de liquidar-la. El profit immediat els fa perdre la seguretat de sempre. Quans burgesos hi ha que sapiguem el perquè els militars no han de governar? No són liberals, no volen més que tenir vara alta i fer l'estiracordetes. Hi havia una altra cosa: els atemptats, que els lligava, aquells atemptats que foren la demostració més palmària de la crisi de l'Estat o sigui del fracàs total de la burgesia com a classe dirigent, com a Autoritat. Si tot en el món es redueix a un problema de policia, no és pas estrany que les coses es resolguin en el terreny de la força. Si tot és violència i a la dreta s'hi posen els bons i a l'esquerra els dolents, es tanca la porta a l'intel·ligència i a les solucions reals. El que costa de creure és que la felicitat del poble vagi lligada a l'aument de la guàrdia civil, al menys això costa de creure-ho a tot arreu del món. Es que Catalunya forma part d'un altre sistema planetari més miserable? Es per dir que si no hi haguessin hagut atemptats els haurien inventat per regenerar-nos.

Davant d'aquestes forces, hi ha tots els homes que senten la dignitat humana, els esperits previsors de

danys irreparables, les persones que no tenen les mans brutes de sang. Els antics pistolers que foren, vinguda l'hora, els més actius agents electorals de l'Unió Monàrquica, avui se serveixen dels delegats governatius per perseguir les persones de sentit civil com si fossin bèsties ferotges. Els obrers i els separatistes són la carn de la fera. No els perdonen ni als uns ni als altres la constatació que fan del seu fracàs com a classe dirigent. No és estrany, doncs, que s'uneixin els que per força s'han d'unir, els que fatalment han de caminar plegats. I seria una bojeria no unir-se cada dia més ara que el triomf es dibuixa amb una precisió de realitat.

Justícia catalana

Fa més de vint mesos que En Primo de Rivera, d'acord amb el rei d'Espanya i amb la complicitat averada dels homes mal anomenats representants de Catalunya, va proclamar la dictadura militar espanyola.

D'aleshores ençà, mentres el catalans patriotes, per poder ésser útils a la pàtria, tenen d'abandonar família, afeccions i interessos, mentres la nostra llengua i la nostra bandera, bandejades de tot arreu, són motiu d'escarni i persecució, i les nostres institucions de cultura són desfetes o prostituïdes, i és violat el secret de la correspondència, i són registrades grollerament les nostres llars, i és corrompuda i intervinguda la clerecia, i són premiades la delació, la claudicació i la rastreteria més abjectes, dintre de casa mateix, convertits en caballers de vil creuada, s'uneixen i lluiten tots els odis, tots els despits, totes les concupiscències, procurant infiltrar en el més pregon de l'ànima de la raça el virus de la fellonia i de la baixesa, que farien de la nostra pàtria un tros més d'aquest cos mort que s'anomena Estat Espanyol.

Sota el banderí de colors tacats i confosos que el Directori anomena «Partido de Unión Patriótica», i per ajudar a l'atac suprem contra nostra mare terra, les desferres dels vells partits històrics, anant del braç dels que formaven les bandes de la «Unión Monàrquica Nacional», els amorals, ajudantse del eterns impotents per incapassos, tots els fracassats, tots els assedegats de guanyos inconfessables i de venjançes deshonroses, són a la feina vil i criminosa, obeïnt el tirà que, de Madrid estant, els atia i els dirigeix, a canvi d'un ministeri, d'un títol nobiliari, d'un bisbat, un negoci o una influència.

Res els hi fa omplir el seu nom de vilipendi, essent traïdors a Catalunya, jugar-se la dignitat, llepant la mà del perjur, del begut, del crapulès que ens pega, tot fent-ne befa, tant se val! Que se'ls hi en dona a ells! La seva hora és arribada, ells no hi creuen en la eterna Catalunya, ells, els vidents, els bons, els pràctics, s'en riuen del despertar de la pàtria, no la temen l'hora de la justícia que s'apropa, certa, inexorable i serena.

Il·lusos, cal que ho sapigueu! La pàtria rediviva, la Catalunya immortal, la Nació nostra, serà altra vegada. Per avançar-ne l'hora gloriosa, treballem amb fé i dalit, per fer-li el camí més planer i més digne, el pit i el braç de molts, s'es ja ofert noble i fervorosament.

Cal que ho sapigueu, renegats i traïdors; l'hora s'apropa en que tindreu ço que mereixeu. No serà un gest de rebeldia airada el que com allau purificadora, fatal, però, indispensable, caurà damunt vostre; serà la veu noble i plena de serenor de la pàtria lliure, que vos cridarà a judici, i que després de clara i implacable acusació, dictarà ràpida sentència, terrible, única, justícia catalana, la que teniu merescuda ja des d'ara, per la vostra indignitat, com a catalans, la vostra fellonia com a homes, les vostres malvestats com a autoritats i representants d'unes lleis i d'uns homes que són botxins i explotadors de nostra raça.

Justícia serà feta de tots vosaltres, per a que res enteli per un mai més, l'esplendorosa magestat de la Catalunya sobirana.

El separatisme i els obrers

Sempre hem cregut que una de les causes que ha retrassat, més que cap, el moviment alliberador de Catalunya ha estat un xic la desintegració del catalanisme, millor del regionalisme, d'alguns dels problemes més reals i més vius del país.

El regionalisme havia arribat a un punt que semblava que no era altra cosa que elucubracions dels intel·lectuals, tema per als poetes, element indispensable per certs polítics i escut per certes classes aburgessades.

Ens interessa insistir en aquest darrer extrem. No semblava fins ara sinó que els burgesos catalans que com a cosa de luxe es deien catalanistes davant de la gent i a casa seva tenien el gust de parlar en castellà, deien ells com a medi educatiu de llurs fills, haguessin trobat en el catalanisme un medi més o menys romàntic i sempre apassionant que distraïa la joventut d'altres problemes vius, com per exemple el del treball, i d'altres tendències renovelladores que podien perturbar un xic llur tranquil·litat paradisiàca.

Hem de pensar que la gran majoria de joves del separatisme català són obrers humils que viuen del treball. Era dolç pels burgesos veure que aquests joves obrers cantaven als orfeons, assistien a vetllades sentimentals, ballaven eternits les sardanes. Les cançons catalanes, la tenora de les cobles fins avui no despertaven cap sentiment perillós.

Per altra part els elements primordialment obreristes s'anaven sentint cada dia més allunyats dels joves nacionalistes catalans, un xic escandalitzats dels sentimentalismes nobles a la fi dels nacionalistes, però realment un xic massa allunyats de certes realitats, i acabats d'enverinar per certs agents d'Espanya que per damunt dels mateixos directores dels moviments obreristes, secretament obraven damunt de les organitzacions.

Venturosament, avui aquesta distància entre uns i altres ha desaparegut i se n'han adonat de la comunitat d'ideals que els lliga i de la necessitat de complementar-se per assolir-los. El català obrer es recordarà que és obrer i l'obrer català es recordarà que és català.

Aquest creiem que és el camí de la victòria. També ho creuen així els d'Espanya, que sempre havien maldat perquè aquest ataçament no es realitzés. Ens plau per donar a entendre que aquest ataçament cada dia es va efectuant, reproduir uns fragments d'un article d'un dels elements més avançats dels obreristes revolucionaris, qui, comentant aquest fet, diu:

«Tots els moviments separatistes del món es caracteritzen per un esperit radical i avançat, sobre tot en comparació amb les idees polítiques dels Estats centralistes. Llurs partidaris, del fet de veure's sempre perseguits i en lluita contra els opressors, adquireixen una grandesa d'ànima que els fa propicis a qualsevol solució social, per avançada que sigui.

Gairebé tots els separatistes són revolucionaris en llurs mètodes. I en llurs finalitats sempre van més enllà de l'estructura política del poble opressor. Resulta significatiu que cap de les nacionalitats ressorgides després de la guerra hagi adoptat la forma monàrquica de govern, cosa que acaba de demostrar ço que deiem.

Si Irlanda ha acceptat momentàniament el règim d'autonomia, sota la monarquia anglesa, això no ha passat sense una gran resistència de part dels republicans que desitjaven arribar fins a la fi. A Espanya els separatistes catalans han fet declaracions públiques de fe republicana. Hi ha al si del nacionalisme català un nucli d'esperits lliures que no fa únicament del moviment separatista una qüestió de govern, sinó que per propulsar-lo cap a conclusions radicals de llibertat, accepten com a darrera fórmula d'organització social, el federalisme en una Catalunya alliberada. Compareu aquestes idees amb l'esperit arcaic d'aquests il·lustres obcecats que formen part integrant del Directori, així com amb les de la vella genealogia que encarna la nefasta dinastia espanyola i dieu després si en nom de la llibertat ningú pot anar contra la independència de Catalunya.»

«Girem l'esguard a les organitzacions lliures de l'Edat Mitja, de les quals ens parla Kropotkine, i comprendrem que només dintre la federació de pobles lliures hi ha possibilitats d'una via llibertària per l'avenir. Fins ni els anarquistes no poden, doncs, en nom de llurs idees oposar-se a la independència política i econòmica de cap nucli etnològic, quan aquest desitgi separar-se d'un imperi centralitzador per organitzar-se segons la seva voluntat.»

Si aquest és el to dels elements avançats revolucionaris, just és que els obrers que fins ara només s'havien sentit catalans purament sentimentals, es sentin ara més que mai germans d'aspiracions i de lluita dels obreristes.

No és amb això que volguem treure valor a la cançó catalana i a la poesia patriòtica i al diví so de la tenora, però si que voldríem que tots aquests instruments no-

bilissims humits fins avui només d'un sentimentalisme d'emocions i d'idees, ho siguin d'ara endavant d'un sentimentalisme un xic més amarg i roig que ens meni uns i altres a accions alliberadores.

Que el qui fou instrument de lirismes i d'amor, esdevingui, avui, clarí de guerra.

Com parla un soldat d'Irlanda

Recordant, aquestes darreres pasqües, l'aniversari de la República Irlandesa, m'han vingut a la memòria totes les figures que consagraren amb llur sang la nostra república novella, aquella setmana tràgica, però gloriosa, de l'any 1916.

I entre aquesta multitud d'herois, l'ombra dels quals vetlla els destins de la nostra pàtria, sorgeix amb una llum especial aquell heroi valerós, cosit tot ell de ferides, que així i tot ja mig extenuat fou conduït al lloc del suplici, on fou fusellat pels nostres enemics: James Connolly.

Anglaterra, però, assassinant aquest noble patriota, no feu altra cosa que immortalitzar-lo, car avui l'ànima d'aquest màrtir és la que vetlla especialment la classe obrera d'Irlanda i no l'abandonarà fins que la pàtria sigui completament lliure dels tirans que cremaren el cos de James Connolly en una bassa de calç viva perquè no en quedés ni rastre.

James Connolly era el cap dels obrers d'Irlanda. El somni de tota la seva vida era el millorament del proletariat. Probablement era una de les intel·ligències més privilegiades que tenien els moviments obreristes al món i ell vegé amb una claretat absoluta que el millor camí que tenia l'obrer per assolir els seus ideals era el nacionalisme.

Sovint deia a la seva gent: Llibereu Irlanda i serà llavors quan tindreu un govern de la vostra pròpia gent al qual podreu plantejar els vostres problemes i les vostres aspiracions i un parlament també vostre que les encarni que trobareu les solucions que sense això mai no us arribarien.

Quan Pearse declarà la República tingué al seu costat Connolly per defensar-la i quan arribà l'hora del sacrifici també sapigué morir heroicament per la vida d'Irlanda.

El poble irlandès no oblidarà mai l'obra dels obrers que immovilitzaren la defensa de Liberty Hall i que sapigueren sacrificar-hi el seu Cap suprem per la llibertat d'Irlanda.

No sols en el moviment del 1916 els obrers sapigueren ocupar el seu lloc en defensa de la pàtria, sinó que durant tot el període de la darrera guerra, mereixent la llur conducta l'elogi més gran. No es limitaren a la feina de soldats, sinó que fins en els seus mateixos treballs de cada dia ajudaven la causa.

Això ho demostra l'actitud dels ferroviaris que es negaren en absolut a conduir els trens on viatgés un sol soldat anglès armat i la de tots els altres obrers que es negaven a col·laborar en totes aquelles coses i treballs que podessin favorir, encara que fos en la més petita cosa, l'enemic.

Això que conto voldria que fos un exemple per vosaltres, obrers de Catalunya, que heu de pensar que el vostre primer deure és l'alliberar vostra pàtria del jou de l'opressor. Com voleu esperar millores d'un govern, que, a part del seu conservadurisme exacerbant, que ha fet que socialment no us dongués cap solució, com a catalans que sou us considereu i us menyspreu com esclaus? Deixeu quan sigui l'hora les vostres eines de treball i enlaireu la senyera de la vostra pàtria i defen-seu-la com a homes que sou i com a catalans. Allibereu vostra terra d'aquest pes greu de tants d'impostos que l'extenuen, no amb altra fi de mantenir una burocràcia enemiga i opressora que viu del vostre treball, de la suor del vostre front i de la vostra pròpia sang, que més d'una vegada malversa en aventures que constitueixen la vergonya més gran que pot passar un estat.

Quan la vostra pàtria serà lliure, no sols podreu exposar els vostres problemes al govern català que hi hagi constituït, sinó que fins tindreu dret, com a ciutadans lliures que sereu, a formar-ne part.

Es així com mereixereu, a semblança d'aquell gran heroi Connolly, els homenatges de la Catalunya nova que ha de rebre de vosaltres el caràcter democràtic que vosaltres li donareu i que la farà una de les Repúbliques més avançades.

Convençuts que Cuba, sota la dominació espanyola, mai arribaria a constituir un poble lliure, acceptem com una cruel necessitat la guerra d'independència.

Tomàs ESTRADA PALMA.

Per als artistes catalans

Amb l'Exposició Internacional de les Arts Decoratives, sense esperar-ho, trobem, per Catalunya, un motiu d'en-hora-bona.

Sota unes restriccions oneroses però fins a cert punt explicables (fatalment explicables!) Catalunya té, en aquesta manifestació artística internacional que està celebrant-se ara a París, un pavelló completament separat d'Espanya. L'art català, aquesta vegada, formarà grup apart en aquesta assemblea de manifestacions nacionalistes de tot arreu. Si bé timidament i malinònica el pavelló català romandrà, per les lleis arbitràries prou conegudes, privat d'exornar el seu front amb el flameig de les colors nacionals, no per això serà condemnat a sojornar, en un rellogament obligatori, dintre el pavelló d'Espanya i amb el tràgic afront de veure confosa tota la seva valua en valors espanyols.

Nosaltres que hem seguit gairebé tot el procés i els tràmits que aquesta concessió ha comportat, ens plau manifestar des d'aquestes columnes la satisfacció que com a catalans sentim d'aquesta feta. En ella hem tingut ocasió de constatar-hi coses molt encoratjadores. Si es podia donar per segur que molts artistes catalans exposarien en les Arts Decoratives al pavelló espanyol, també hem pogut veure ara que diversos artistes, i entre ells els de més valua, haurien deixat, absolutament, d'exposar, ans que deixar-se motejar d'espanyols, i, per tant, de fer passar la llur obra com espanyola.

I si en comentar aquest fet ho fem amb un entusiasme tot especial, depassant àdhuc, potser, la importància del cas, és precisament per que ja era hora que es comencés de veure aquesta vergonya dels artistes catalans, arreu del món, deixant-se anunciar com espanyols, i posar-se Juan Manén, Pablo Casals, etc., i encara posant algun d'aquests noms no solament imprés en els cartells i els diaris sinó, per més evidència de deslleialtat a Catalunya, gravat manuscritament en els programes, tal com si la seva personalitat artística no fos prou per passar-se d'aquestes contraproduents trafiques. Era hora, doncs, que aquest fet incomprendible rompés la seva escandalosa continuïtat. Car és una cosa monstruosa que no ha tingut mai raó d'existir el que gairebé tots els artistes catalans a l'estranger acudeixin, ací i allà, amb un servilisme inexplicable, a les ambaixades espanyoles, com mendicants d'aplaudiments o captaires de favors. L'artista català que es deixa retolar d'espanyol, no sols ofen Catalunya en el més profund de l'ànima, sinó que ofen l'art mateix, i l'art català en la individual personalitat. Car a la vegada que aquest artista desmoralitzat posa una etiqueta de falsedat damunt d'aquella manifestació nacionalista que ell representa, aplica un rètol d'engany en la qualitat de l'art que ell expressa. L'art català té avui personalitat definida en el món de les valors artístiques. L'art català en tots els seus aspectes, avui pot posar-se, sense cap por de fer un trist paper, en front de l'art de qualsevulla altra nació, per avançada que sigui. Que sapiguen els artistes de casa nostra que només com a catalans triomfaran per tot. Aquests immorals i incomprendibles contactes amb els representants d'Espanya a l'estranger, de rès absolutament, si no és per des'honrar-los com ara, els servirien si no fos aquesta força màgica que el terrer català comunica a tots els seus artistes. Que pensin tots els artistes catalans que és només a la providencial renaixença patriòtica de Catalunya que, directa o indirectament, deuen cada un d'ells la gràcia d'haver esdevingut artistes. Sense l'obra patriòtico-sentimental dels renaixentistes del segle passat, on seria la florida d'artistes catalans que avui per honor i glòria de Catalunya posseïm?

Per saber, altrament, en el terreny especulatiu i tot, com els és d'alta conveniència el donar-se fidels a la Pàtria, que tots els artistes catalans pensin, només, la promesa gloriosa que, nacionalment parlant, representa avui Catalunya. En pensar en la pròxima llibertat de la nostra Pàtria, que tots els artistes catalans es percatin de les possibilitats de grandesa que presenten avui les belles arts en la constitució dels Estats novells. Que es revisi només la novella Txecoslovàquia, en les atribucions que dona als artistes per la modulació de l'ànima nacional ressuscitada. A desgrat de totes les coses, també, esguardi's el programa del Soviet Rus, en ço que fa referència a les coses d'art i als artistes. Els qui han nascut per a l'Art tenen, més que cap altre súbdit de la nació, el deure de conservar pures les seves característiques racials. A Grècia, els artistes eren els homes de govern. Platò els atribuïa força divina. I força divina és ço que es necessita per accomplir aquesta magna obra d'art de crear, recrear, i modular o re-modular una nació.

Que pensin, doncs, tots els artistes catalans el deure i la necessitat del seu patriotisme. Per les insinuacions que deixem escrites, que es vegi que el nostre ideal no

és solament de dignificar l'artista únicament en el terreny moral. En predicar que l'home qui ha fet de l'art una religió per l'ànima, no deu vendre's la seva dignitat per unes escorialles d'honor i favor oficial ni per un míser grapat d'aplaudiments, volem dir també de quina manera més justa no apreciem son elevat ofici. Socialment parlant, en els estaments de la nació, nosaltres situarem l'artista al lloc merescut. Hi tenim una natural tendència. Capim, com hem dit la importància dels intel·lectuals en una nació. Oimés Catalunya en té bells exemples; altrament és un presentir general. I encara si tot això no existís, una exemplaritat rescent ens en donaria evidència. En pensar sempre sobre aquest punt de reconstrucció pàtria, no hem deixat mai de considerar com en l'obra de govern incipient de la Mancomunitat, d'una manera general, es pot dir que foren tansols un grapat d'artistes els que practicament i de la fàcil més eficient, realitzaren el miracle de la renovació de Catalunya. És aquest fet per si sol qui prova a bastament que és només l'artista qui pot amb generositat extrema ofrenar tota la seva vida a l'adoració d'aquesta dea formosa que, bella i resplendent, s'anomena la Pàtria.

Una qüestió de mots

Un article que publiquem en aquesta mateixa edició ens torna a posar en evidència la llei immanent de la caducitat dels mots en el procés velocíssim de la renourena política de Catalunya.

No fa gaire temps *nacionalisme* ens satisfia plenament per expressar-nos a nosaltres mateixos el nostre moviment patriòtic. Allavors erem encara espiritualment espanyols i anavem a guanyar dintre els esperits la consciència de Catalunya-nació.

Assolint aquest objectiu, naturalment, el mot no tenia ja cap valor expressiu. Per això després d'aguantar-lo una temporada com a sinònim de *catalanisme*, i després de deixar-lo contagiar d'una significació de «xovinisme» i de «nacionalisme» en el sentit alemany i d'Acció Francesa o feixista, va tenir-se de deixar morir com inservible.

El mot que el va suplir fou *separatisme*. Efectivament, el nostre objectiu era separar Catalunya d'Espanya.

Ara però no s'ha arribat ja a un moment en què aquesta separació existeix de fet en els esperits tal com hi existí aquella consciència de nació que feu inservible el mot *nacionalisme*? Evidentment, avui existeixen ja els separats.

Separat, però, no comporta connexió. I la continuïtat no pot trencarse, car tenim encara un objectiu.

No és arribada l'hora, pensem nosaltres, de fer surar un mot que ens expressi la direcció i estat actual del nostre moviment polític?

Nosaltres advocariem per *estatisme*. Ço és, denominació d'un moviment que s'encamina a la implantació de l'Estat.

Som ja nació, estem separats, però no tenim constituït l'Estat. No hem de maldar, doncs, amb caràcter d'*estatistes*?

(Serveixen aquestes breus meditacions per caminar fidels a l'ortodòxia.)

Es corrent encara sentir dir als patrioters espanyols: Però de qué viuria Catalunya si no fossin els teixits de Sabadell i de Tarrassa? Com volguent dir que Catalunya no té producció agrícola i per tant necessita de la que tenen les terres de l'Estat Espanyol. Les següents estadístiques demostraren quant grossa és, també en això, la ignorància o la mala fé d'aquesta gent.

La superfície de les terres catalanes és el 7,02 % de la totalitat del territori de l'Estat Espanyol.

De la totalitat de les terres de cultiu de les terres catalanes, el 20,08 % són terres de regadiu.

De la totalitat de les terres de cultiu de l'Estat Espanyol, solsament el 5 % són terres regables.

El valor anual de la producció agrícola de les terres catalanes, — en relació amb el de la totalitat de les terres de la península, — és el següent:

Verdures i llegums	30 %
Arbres fruiters	55,1 %
Olis	18,3 %
Vins	33,1 %
Plantes industrials	16,4 %
Arrels i tubercols	17,4 %
Cereals	13,9 %
Prats i forratges	24 %

Els nostres atacs

L'altre dia ens deixaren llegir una lletra d'un conspícu prohò, la qual, en un paragraf que al·ludia la nostra actuació política deia no sembla sinò que ens oblidem dels nostres enemics per atacar-nos nosaltres mateixos.

Com sigui que en parlar de «destruir-nos entre nosaltres» volia referir-se als atacs que, des d'aquestes columnes, hem adreçat nosaltres a tots els qui, en aquestes hores de prova, han deixat, al nostre entendre, de seguir el camí dret dels patriotes, creiem que ens pertoca respondre amb alguna cosa. Per tota rèplica direm:

Que ens causa un veritable dol el constatar, amb les paraules escrites del prohò, el concepte equivòc que en el seu sector es forma de la nostra actuació. Que ens sorpren sobremanera el veure que homes de sobrada intel·ligència com el senyor en qüestió no hagin capít encara el sentit dels nostres atacs. Que en fer retrets i llençar blames des de les columnes d'aquest BULLETÍ DE L'ESTAT CATALÀ, cal ésser ben poc voluntariòs per copçar que s'ha fet amb el més pur intent patriòtic. Que si una sagrada indignació ha tornat agre, ara o adès, el nostre to de veu, que es reconegui que, a bastament, les retractacions i les defeccions de manta gent nostra ho justifiquen. Que si en atacar «Acció Catalana» o altres sectors de la política patriòtica, ho hem fet amb tota severitat i despiatadament, ha estat pel mer fet d'entendre que ells més que ningú tenien l'obligació d'aguantar ferm i no tombar en vacil·lacions impròpies, i molt menys en relliscades vergonyoses...

I és que no s'han de confondre els nostres atacs (com sembla fer-ho l'esmentat prohò de la lletra) amb un absurd intent de destrucció fratricida. Nosaltres hem fustigat justicierament uns i altres, precisament per la dolor que ens causa el veure com en les hores de perill actuals, deixant de situar-se tot-hom com calia, es malversava malaguanyadament la força política catalana. I si ens hem limitat a fustigar només la gent de casa, ha estat únicament per què havem estimat que era tan sols sobre d'ella que teniem dret. En l'estat de guerra moral existent entre Catalunya i Espanya, són només els espanyols els qui compleixen estrictament llur deure. Si la cosa fos inversa, el plet català ja faria dies que estaria resolt. Per això la nostra missió és la d'axurriacar els inconscients que deixen de complir llur deure.

Altrament, quina utilitat presenta el combatre verbalment l'enemic, encar que sigui amb esborronadors insults o anatemes groixudes? No és pas així que gastarem energies. Si no és combatent-lo amb fets, no val la pena de pensar-hi! I és aquesta la raó per què nosaltres hem fet aquesta publicació (que un dia esdevindrà, si reeixim, la Gazeta de l'Estat Català constituït) de cara exclusivament a Catalunya. En la nostra tessitura, Espanya no ens pot interessar ni ens interessa. «Estat Català» més que separatista és separat. No es comprendria, altrament. Reconeixem nosaltres la personalitat de Catalunya, no necessitem que la reconegui ningú més. La nostra missió és ara només la d'acumular els medis de força necessaris que puguin garantir aquesta reconeixença de personalitat col·lectiva de Catalunya, que proclamem amb la formació de l'Estat Català. Per això Espanya ens interessarà, el dia que sigui, només en el terreny dels fets. Quan el nostre organisme estatal s'implanti de plè a desgrat de tot i de tots els qui deneguen el dret de govern propi a Catalunya, llavors Espanya ens interessarà per la seva actitud protestatària i de força. Actualment no ens interessa més que com a espècimen revulsiu per mostrar als catalans. En la nostra posició d'avui, tant com inútil és ridícula tota apel·lació a Espanya i més tota demanda de diàleg. És per això, precisament, que havem perdut i tot l'hàbit d'encarar-nos-hi àdhuc per execrar-la. Avui la nostra missió única és la de treballar no com a catalanistes, sinò com a catalans. I sempre, per tant, amb la consciència del deure apremiant que és el de desempegar-nos d'Espanya.

Així, després de fetes aquestes declaracions, només ens escua fer una cosa: ratificar-nos. Anunciar a tot-hom que no cessarem ni una estona en la nostra empresa d'estalonar o fuetejar els imperfectes patriotes. La sanció d'una enorme massa de patriotes jamai claudicadors, ens hi autoritza. Si altres s'hi creuen també autoritzats no es tracta pas de disputar-se'n la supremàcia: tot-hom pot acomplir de sa part aquesta obra de dignificació, avui tan necessària a Catalunya.

I en quant a l'enemic, que el prohò al·ludit i tot altre català deixin d'inquietar-se. La nostra missió no és la de performar un catalanisme verbal i teòric. Queda prou detallada en aquest mateix article la visió que tenim, actualment, del problema. Si cada català dintre el seu lloc sap complir el seu deure, ja es veurà, el

dia que sigui, quina mena d'atacs són els nostres quan aquests afecten i fan referència directament a l'enemic.

La Fe en els Homes

La devoció fervorosa que tenim a De Valera, a aquest heroi que per la Independència d'Irlanda s'ha encarat serè i impàvid amb la mort més d'una vegada i s'ha resignat a l'afront de treballs forçats, feu que, en llegir la nova insidiosa de la seva dimissió, hagim corregut al consolat de la República d'Irlanda per assabentar-nos de la veritat.

Fem constar, però que no hi hem anat enduts pel dubte, sino per afermar-nos en la certesa que teniem que aquella notícia era una de les infinites insidies d'Anglaterra i poder així fer callar a aquests febles d'esperit que massa aviat es deixen guanyar del dubte i que són tan propensos a la desconfiança.

El delegat de la República d'Irlanda a Paris M. Kerney, gran amic de Catalunya i coneixedor de tots els seus problemes, ha confirmat que la notícia era falsa i ens ha donat la següent nota:

«Estem autoritzats per M. Kerney, delegat de la República d'Irlanda a Paris, per dementir categòricament la nova de la pretesa dimissió de M. de Valera, President de la República d'Irlanda; el President de Valera ha de fer un discurs polític important el dia 21 de juny, en ocasió de celebrar-se el 127^è aniversari de la mort del patriota irlandès Wolfe Tone.

M. Kerney desmenteix també formalment l'espècie propagada pels diaris anglesos, segons la qual foren irlandesos i no anglesos els qui combaten contra França al costat dels rifenys; és una acusació innocent que només podria prendre's seriosament si es fes contra l'acusador, la perfidia del qual ja ha esdevingut llegendària. L'Irlanda no té cap raó per voler afeblir França, al contrari.»

Publiquem aquesta nota no sols per tranquil·litzar l'esperit dels qui s'haguessin deixat sorprendre la bona fe, sinò perquè els serveixi de lliçó. Quan un home ha dut la vida que ha dut En De Valera, plena d'austeritats i de sacrificis, no s'hi val a tenir ni una ombra de dubte sobre la seva conducta a una simple notícia poc respectuosa i infame que ha propagat la premsa anglesa. En De Valera no pot dimitir ni per fatiga, ni per por, ni per engany, semblant a aquells dissortats irlandesos de l'Estat lliure. El tremp del seu caràcter i la fermesa i la convicció clara de la seva intel·ligència ho fan impossible. En De Valera només dimitiria, cosa que creiem llunyana de tota probabilitat, si la seva gent no estés d'acord amb ell i encara, en aquest cas, dimitiria de President i ingressaria de Soldat en l'exèrcit d'Irlanda, endut per aquell mateix heroïsme que, l'any setze, en aquell moviment sagrat d'Irlanda, nomenat de Pasqua, fos ell el darrer en rendir-se quan tot Dublín era en flames.

Massa sovint hi ha entre la gent nostra aquesta facilitat per creure més aviat les coses desfavorables que les favorables, les pessimistes que les optimistes.

Donareu mil raons de coses que estan en camí de realització i us respondran amb un vòleu dir? i amb una rialleta irònica i càustica que us cremarà fins l'ànima. Fareu la més lleu insinuació en un sentit desfavorable i us creuran instantàniament i encara us hi afegiran quelcom que ho faci més probable i amb un aire de satisfacció com si en tinguessin una alegria.

Manca encara a Catalunya aquest sentit de cohesió d'ànimes, aquesta cordialitat que esborra tota mena de dubtes, aquesta bondat que ens faci sentir les dolors dels altres com si fossin pròpies.

Aquesta mateixa manca d'aquest sentit és la causa a Catalunya de tantes i tantes capelletes en tots els ordres i estaments de la vida catalana. En l'art, en la política, en l'economia, en tota llei d'empresa manca aquest esperit de col·laboració que ens fongui tots en u i que faci que allí on hi ha un català hi hagi tot Catalunya.

Encara que només fos per assolir aquest estat d'esperit desitgem la guerra. La dolor i la presència de la mort atança i agermana i ens fa sentir tots homes.

No serà malaguanyada la sang si fa que ens creiem i ens ajudem i ens estimem els uns als altres.

Cap patriota cubà pot acceptar l'autonomia, els cubans han d'obtenir l'independència per les armes, car encara que Espanya ens oferís l'autonomia, després no compliria amb la seva paraula.

GOVERN PROVISIONAL DE CUBA
(New-York).

Barcelona monàrquica

Cada cop que va el Rei d'Espanya a Barcelona, els elements que hi té, que son una mena d'agents a sou d'Espanya, s'encarreguen i malden per organitzar-li les motxigangues oficials i populars, — que en diuen ells, — per retre-li homenatge. Ells són els que lloguen els comparses vestits de guardarropia que l'aclamen amb unes veus més humides d'aigua-ardent que no pas d'emoció patriòtica.

Aquesta vegada se'ls havia acudit un truc per acontentar la magestat reial i donar-li entenedent de l'esperit monàrquic de Catalunya. Havien posat per acord de l'Ajuntament de Barcelona unes plaques per tota la Gran Via Diagonal amb unes lletres que deien *Avenida de Alfonso XIII*. Les plaques ens diuen que eren de marbre, car així ho exigia la importància de la cosa en si i deixava una miqueta més de marge pels proveïdors reials, dignes competidors del Sr. Lacoma.

Pocs dies ans, però, de l'arribada del rei a Barcelona, uns catalans avergonyits de l'insult que representaven per Catalunya aquelles plaques, feren el gest de dignitat de trencar-les i no deixar-ne ni una de sencera.

Es diu que, havent estat sorpresos per uns individus zelosos del sometent, en el moment de realitzar aquest acte digne de tot elogi, entraren en lluita amb ells deixant greument ferit un dels del sometent, al qual hauran donat ocasió de guanyar-se una medallita.

Evidentment a Barcelona cada dia es van accentuant les manifestacions de caràcter monàrquic. Es comença moblant el palau reial amb romanalles de drapaires il·lustres, es segueix avui trencant les plaques honorífiques, i un dia d'aquest es dedicarà al Rei una carrera de braus benèfica. I diem benèfica, perquè sis mil soldats d'aquests que per viure necessiten *pan i toros*, encara que el pa llur se'ls hi mengin els altres, els donen *toros*, pagant-los l'entrada a la carrera reial aquest il·lustre Foronda, home que els separatistes catalans i els obrers de Catalunya han de tenir en el llibre de les amistats, per fer-li una visiteta l'endemà de la Victòria.

Decididament Barcelona és monàrquica.

Tot poble que pren la determinació de lluitar per la seva independència, tard o aviat ho assolirà, com ho prova la nostra mateixa història.

PI I MARGALL.

El cas català vist pels estrangers

Del llibre «Travels in the Pyrenees», de V. C. Scott O'Connor. John Long Ltd., London 1913.

Coll de Perthús. — Aquí, la carretera finalment travessa. Ambdós costats sota la guarda d'Espanya, i el sergent castellà en aquest petit lloc avançat no parla ni català ni francès.

Pont internacional (Pont du Roi). — Aquest és un d'aquells llocs d'encontre de dues nacions, que per son contrast només, desperten el vostre interès. A l'una banda del pont hi ha plantats els sentenelles d'Espanya, a l'altra banda els de França, i anc que només unes yardes els separin, aquests homes estan completament distanciats i presenten front per dues distintes civilitzacions. Ells amb ells ni sisquera entenen el llenguatge que parlen, car els espanyols són castellans i per tant es pot donar el cas que parlant fluentment a l'un cap de pont, manquen d'ésser completament compresos a l'altre.

Puigcerdà — Bourg-Madame. — Aquí l'èxit de França sobre Espanya es deu principalment a sa major eficiència administrativa. Dintre el confí de França hi ha la ratlla blanca de la carretera nacional perfectament tinguda en ordre, un admirable sistema d'educació estatal, un eficient servei de correus, els trens elèctrics, i un gran pla de lògic desentrotllament en el futur. Dintre Espanya, tant punt hom travessa el pont, hi ha la mala carretera, la rutinaria escola, la tartana i la mula.

Fins quan, devegades penso, els catalans, amb llur menyspreu per Madrid, aguantaran aquests mortificadors contrastos?

Barcelona. — Per damunt de sa amuntegada població, esperada pel ferment de revolució sempre a punt d'esclatar, s'aixeca la sinistra fortalesa de Montjuich contenint les passions de baix amb una mà de ferro. En altres països, en nostre imperi mateix, aquesta acció de força, com a regla establerta, pertoca al sector més avançat de la nació — a Barcelona la posició és inversa. Aquí, el poble més modern, el poble més treballador, el més sà i àgil dels pobles d'Espanya, està dominat pels antiquats i retrògrades, els quals, com una fúria, irrupten sobre d'ell en el mínim temps de pensar-ho. D'aquí les bombes i les revolucions que subratllen la vida de la seva gran ciutat.

EXÈRCIT CATALÀ

Marxes i Campaments

(EDICIONS MILITARS CATALANES — BARCELONA 1924.)

(Continuació.)

Períodes de fatiga durant les marxes

A la partida els homes estan frescos i reposats; noresmenys, al començ, la marxa sembla penosa. Som al període de *preparació*. Els múscles estan freds, no s'ha establert encara l'automatisme de la marxa i d'aquí pervé una sensació de rigidesa i fatiga. Es per això qu's recomana caminar moderadament de bon anduvi i aturar-se aviat per a que l'home pugui arreglar-se l'habillament i els efectes que's porten damunt. Aquella sensació descrita es repeteix després de cada atur i sobre tot, després d'un repòs més llarg.

Tot seguit d'aquest primer període, la gent es troba en les millors condicions per marxar. S'avança sense cap sofriment i aparentment no hi ha fatiga de cap mena. Emperò, en realitat, existeix i si el cervell no la coneix és perquè no hi ha dolor. Aquest és el període de la *fatiga latent*. Aquest període durarà tant més com les condicions de la marxa seran millors i els homes més vigorosos i ben entrenats.

Si la marxa s'allarga apareix el dolor en alguns individus, el quals, tot i això, segueixen caminant. Des d'aquest moment la fatiga augmenta molt depresa i ben aviat arriba al cervell. La voluntat ha d'intervenir per obligar els múscles a obeir: l'automatisme ha desaparegut. En comptes de caminar sense adonar-se'n, l'home s'adona instintivament del més petit dolor, evita els rocs, etc. Som al període de la *fatiga sensible i visible*.

Quan el dolor serà molt fort, hom es parerà. Però, en determinades ocasions, sota l'influència d'un excitant moral violent: amor propi, esperit de cos, proximitat de l'enemic, por, etc. es podrà triomfar del dolor físic. Aquest serà el període del *exhauriment*. Si l'individu és capaç d'anar fins al límit de les seves forces, caurà en el camí i tal volta hi quedarà mort.

Les causes de la fatiga són de dues menes:

I. Les produïdes per la mateixa marxa: llargada i durada de l'etapa, pes de l'home i de la càrrega, velocitat de la marxa, hores de partida i arribada, sacsejades i marrades.

II. Les motivades per altres factors: la calor, el fred, la pluja, anar curt de son, la fam, la sed, l'estar dret a causa d'aturs accidentats.

Els remeis són:

a) Una bona disciplina de marxa.

b) Un coneixement perfecte dels homes. Els instructors els deuen vigilar constantment a fi de saber en quin període de fatiga es troba cada un, i poder així intervenir abans de que s'esdevingui un accident. És molt important, doncs, el paper dels caps en aquesta lluita contra la fatiga.

c) Solidaritat entre camarades.

d) La música i el cant en determinades ocasions.

Accidents que poden produir-se durant la marxa

Segons l'estat físic i l'estat d'entrenament de cadascú la marxa pot produir diferents graus de fatiga.

La *lassitud* que ha de desaparèixer després d'un àpat menjat de gust i una nit de dormir. Aquesta fatiga és beneficiosa i com a tal no s'ha de proscriure però tampoc ultrapassar-la.

El *cansament local* que's manifesta per un dolor viu als múscles dels membres inferiors i als ronyons. En general, un parell de dies de repòs son suficients per fer-lo desaparèixer.

La *fatiga general intensa* amb pèrdua de la gana, sed exagerada, insomni i febre. Aquesta fatiga exigeix un llarg repòs i atenció especial.

L'*exhauriment* veritable emmetzinament de l'individu, el qual afluït i acabat, esdevé camp propici per a tota mena de malalties.

Un accident que pot ésser bastant greu és l'*acalorament*. Es dona principalment quant fa calor humida i l'aire està parat, marxant els homes en files apretades o arribant a la tenda després d'una etapa penosa.

L'acalorament arriba més fàcilment als alcohòlics, als quals pot determinar la mort.

Comença per una falta d'ànim, passes insegures, somnolència, palidesa o vermellor excessiva de la cara, suor anormal, vertígens, respiració fadigosa, batecs precipitats del cor.

Des de que s'observen els primers símptomes, l'individu ha de sortir de les files i ésser posat a l'ombra, desembarassant-lo de tot quan li dificulti la respiració. Se li fan asperges d'aigua fresca a la cara, se li dona café amb sucre i se li friccioneu els membres.

Un altre accident força menys greu és l'insolació o *cop de sol* que's una afecció local de la pell exposada al sol. Tan prompte se sent la sensació de coïssor, refrescar amb aigua el lloc perjudicat i tot seguit posar-hi vaselina.

En temps de grans freds pot produir-se una *congelació*.

Comença per inflor, palidesa general, dificultat de paraula, una mena de semi-paràlisi intel·lectual i física que's manifesta per un desig invencible de dormir.

Des del primer símptoma l'home ha de sortir de files i ésser friccionat enèrgicament amb neu, després amb draps tebis i finalment calents, anant d'aquesta guisa escalfant progressivament el malalt. Si és precís, es practica la respiració artificial.

Un individu inflat pel fred i transportat sense transició a un lloc molt calent, pot morir en ben curta estona, asfixiat.

Fer respirar sal i vinagre.

Si, durant la marxa, algú es ressent de dolor als peus, que's descalci i es friccioni la part irritada amb greix.

En cas d'haver-se encetat, tallar els bocins de pell al voltant de la ferida, untar aquesta amb un cos gras barrejat si és possible amb taní i tapar amb una vena de tela fina.

Si es fan butllofes, foradeu-les amb una agulla, que s'haurà passat previament per la flama, amb un fil de cotó grassat. El fil es deixa passat, s'unta tota la regió de la butllofa amb vaselina i es cobreix amb una vena de tela fina.

Precaucions que cal pendre a l'arribar

Si és possible preneu un bany, i si no, renteu-vos i friccioneu totes les parts del cos. Sobre tot renteu els peus amb una tela humitejada amb aigua fresca.

Canviar de roba, de vestit i de calçat, posant-se'n un altre de lleuger, com és ara espadenyes, que reposi els peus.

Guideu el calçat de marxa amb tot el compte; el cuiro ha d'estar sempre ben flexible, per a la qual cosa ha d'estar ben net de dintre i de fora. Una bona manera de procedir és la següent:

Respallar de primer les sabates i rentar-les després lleugerament amb un drap i aigua freda per fer marxar el fang o crema. Es deixen assecat un quart a l'ombra i es freguen amb un drap sec; estendre tot seguit oli de pota de bou o un altre greix per tot l'exterior de cuiro, masegant aquest amb un bastonet o els dits per tal de que l'oli penetri bé, i es deixa assecat a l'ombra evitant curiosament l'acció del foc i del sol.

En temps de neu o pluja, es deixen assecat a l'aire lliure i s'engrassen immediatament.

Per impermeabilitzar les sabates, immersir-les en aigua espessa de sabó.

Per assecat-les, poden omplir-se de civada seca, lo qual absorbeix l'humitat de la sabata ràpidament.

Per donar-les flexibilitat, es freguen amb petroli, que deixa el cuiro suau, com a nou.

(Continuarà.)

D'Espanya no ha d'esperar-se'n res, per tant, es perdre el temps demanar-li alguna cosa, com fan els reformistes.

J. MANUEL MESTRE.

Le Gérant: ANDRÉ VIDAL.

Imprimerie J. SOLSONA, 9, Rue Hallé, Paris-14^e
Téléphone: Gobelines 62-71